



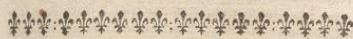
**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Verus, non vulgaris, Theologicus eius propositionis sensus aperitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

conditionata asseritur, nec inefficax sed, efficax; alioqui promptior, faciliusque solutio foret, voluntatem illam Dei conditionatam ex parte obiecti inefficacem esse, quam quod conditionis purificatio à nostro arbitrio pendeat. Sed enim, & si prompta illa inefficacia decreti solutio eius difficultatis sit, non tollit quo minus & illa ex dependentia purificationis, seu positionis conditionis abusu postre libertatis sit prompta, & expedita: quod probant Patres ea pro libito videntes, cum alia inefficacia voluntatis uti æque expediri possent. Et quidem in his voluntatibus inefficacibus ratio specialis erat, ut ad id potius recurreretur, ut vitem doctrinam nobis declararent: nempe duplicis inefficacia desiderium Dei: Sed esto efficacem illam voluntatem de hominum salute, si velis Patres isti asserant, eritne sub ea conditione efficaciter desiderata à Deo collatio ab ipso salutis, vel salus libera, & contingens, an necessaria? necessaria utique: ergo non est de obiecto conditionato, siue immediate siue mediate contingens: quare nec proprie conditionato, quod solum deabus illis conclusionibus contendebamus.



QVÆSTIO IV.

An, quove pacto Deus propter se creaturas amet?

Mari à Deo creaturas propter seipsum, sensu aliquo vero, constans apud Patres, & Scholasticos est, ut eorum testimonio apud ipsos frequentibus, & scriptores omnes vulgaribus recitandis immorari sit orosum; tamen eius locutionis, non ita vulgaris, verus sit sensus Theologicus. Igitur verus communis illius propositionis sensus examinandus, statuendisque in primis erit, ut succedentium difficultatum sit expeditior decisio.

CERTAMEN I.

Ad veram quæst. & intelligentiam decisionis notata.

Exacto sensus huius propositionis examini, & decisioni præmitto vulgarem, & statim finis divinum in finem *en*, & finem *qui*. Finis *cui* est persona, in qua complacemus, & ex cuius complacentia bona illi, commodaque volumus: desiderio quidem, quæ non habet; gaudio vero, quæ habet. Finis vero *qui* ea omnia sunt, quæ ex eius complacentia, tanquam ipsi bona, commodaque volumus iam ab ipso habita gaudio, nondum autem habita desiderio. Hæc ita apud Philosophos, Theologos, & Patres, firma, ut dignitatum loco ab omnibus habeantur, ac sine ulteriori examine & probatione (ut pone per se nota) recipi debeant.

1. Statuo inde secundo: Nihil, quod personæ alicui boni commodumve, aliquove modo conveniens, siue proximè, siue remote non sit posse, vel ab ipso, vel ab aliis ipsi appropinquare, ut finem *qui*, nec de illo ex complacentia ipsius concipi gaudium. Ratio ex notato primo est proclivis, quia bonitas, seu boni, & amabile ut finis *qui* teste Philosopho relatum ad personam essentia sua est, quia alicui bonum, unde ille aiebat *omne bonum amabile esse* maxime autem *quicunque proprium*; & ratio vltior manifesta est. Quia, quæ alicui nullatenus convenientia sunt, siue tanquam eius perfectio, vel eius perfectionem, unitatem, & bonitatem siue integritatem essendi, atque entitatis siue intrinsecæ constituentia, vel extrinsecus ad illam proximè, vel remote conducentia nihili ipsius, quod finis, vel non finis referre possunt: quare neque ab ipso neque ab alio ex cuius complacentia desiderari, cum absumt, nec de eis, cum absumt ex eiusdem complacentia gaudium haberi. Ergo enim sanus ex Regis Hispani complacentia opter erant museæ in Arabia, vel quod Turca barbam friceret? gaudere, quod hæc acciderint?

2. Et inde tertio: finem *qui* & finem *en*, & si plerumque diversa sunt, ita vero inter se esse connexa, atque in motione intentionali sibi subordinata: ut respectu eius, quod personæ, in qua complacemus nullatenus bonum, & conveniens est, ac subinde, nec finis *qui*, esse potest finis *cui*, suam intentionalem motionem propriam finis *cui* Christi, de Ortega, de Deo Pno. Tomus II.

fortiri, atque exercere nequeat. Etsi enim plerumque bonitas, & perfectio propria finis *cui* à bonitate finis *qui* diversa sit, quia illa intrinseca personæ esse debeat, & si sæpe per extrinsecam nobis innoscat: bonitasque finis *qui* extrinseca entitativè saltem personæ, in qua complacemus, plerumque sit; at cum hæc conveniens personæ ipsi, commodaque, verè & realiter esse debeat, (ut nuper demonstravimus) motio intentionalis *cui* ad ipsi nullatenus convenientiam, amanda esse non potest: quare neque hæc ex complacentia illius motionem intentionalem finis *qui* exercere, & si eam exercere valeant respectu personæ alterius, cui aliquo modo sint verè bona, & proficua: quare quod ad motionem suam intentionalem, uterque finis, & *cui* & *qui* necessatio subordinantur.

4. Animaduerto quartò: ex dictis controu. 2. d. 3. & hic disp. 1. q. 2. cert. 2. Deum ipsum secundum rationem summi, atque infiniti omnimodo boni, siue secundum summam suam bonitatem, solum, & adequatum obiectum specificatum amoris Divini secundum omnem suam formalitatem, & extensionem obiectivam, & modum, omnino esse; ita, ut cum primum amor sui in Deo concipitur omnis voluntatis eius tendentia, & amor ad secundaria alia, etiam extrinseca bona, quoad formalitatem, & modum omnem amoris divini habitus, conceptusque à Deo simul, semelque sit, effectusque ad extrinsecam omnia, (si per impossibile aliqua forent) quæ non eius potentia, & voluntate, sed alterius, in rebus ponerentur, quin obiecta, bonaque reliqua, quoquo modo amentur à Deo, aliquam amoris Divini, (adhuc erga ipsa) quoad substantiam, aut modum tendentia affectivæ, etiam in ipsa, ponat, ac primo conceptu à Deo amoris sui, ut summè boni superaddat. Hoc in simili de specificatio adequato Divinæ scientia citata controu. 2. d. 3. & hac controu. 4. d. 1. q. 2. certam. 2. ita in terminis, ut aiunt, ipsis probatum est, atque ab oppositionibus, quæ ex nostris statutis statuendisque conclusionibus suboriri possent, vindicatum, ut nihil iam, vel ad eius probationem, & de-
fensionem dicere hic oporteat.

5. Denique siue è summa Dei morali bonitate in actu primo considerata, siue habituali inclinatione ipsius naturæ, & voluntati congenita (ut sic loquar) ad virtutum omnium moralium opera, & exercitium, satis Deo impulsus intentionalis, quasi actiui (non enim hic de intentionali obiectivo, qui in obiectiva earum virtutum bonitate, & honestate est loquor) esse, (v.g. iustitiæ, misericordiæ) ut nullo alio motu intentionali præter virtutum ipsarum exercendarum honestatem egeat, ut in earum opus, & exercitium prodeat promptissime. Immo eam inclinationem naturalem, & imperum actiui ut creatis miseris succurrat, bonaque creaturis largiatur nullis egeat adminiculis motiui aliis per nos, aut creaturas alias prius appositis, ut cunctantem adhuc, in exercitio misericordiæ, aut liberalitatis propositæ virtutis gratitudinis ob præstita prius à creatura, cui succurrendum, beneficiendumque est obsequia, actiui intentionali eam motionem impellatur ut benefaciat, vel succurrat: quasi solo virtutis misericordiæ, aut liberalitatis actiui intentionali impulsu, vel nullo, vel nō ita facile beneficeret, vel succurreret, nisi etiam impulsu intentionali actiui gratitudinis, (ut nobis frequenter accidit) ageretur. Notata hæc, à Deo digna Deo, cum in hac, tum in sequentibus proximè præ oculis semper habenda, ne abertetur à vero.

CERTAMEN II.

Verus, non vulgaris, Theologicus eius propositionis sensus aperitur.

1. Communis Theologorum sensus videtur esse. Deum amare creaturas propter seipsum, tanquam propriè finem illarum suo illo amore volitum, illamque multis scripturæ locis, & Patrum probant Scholastici: quæ omnia summa enuntiatione, uti assolet, concessit noster Ruiz de Montoya disp. 3. de volunt. sed. 1. multas ex illis rationes Theologicas adiungens. Refert pro ea S. Thom. certam. 3. explicandum, Magistrum in 1. disput. 1. Albertum, prima parte, quæstione 79. metaph. 1. ad 2. D 2 Alex.

2. Dicendum est primo: Deum amare creaturas, propter seipsum, ut specificatiuum amoris creaturarum etiam, quatenus ad ipsas vel omnes, vel singulas terminatur, et coque sensu aliquatenus amare creaturas propter seipsum, ut finem. Hoc solum contendunt fuisse tantum tandem Scholastici, & Ruiz ipse, si attente cum ibi, tum aliis multis locis legatur, ubi affines questiones, & difficultates tanguntur: de aequalitate delectionis Dei, & honestatis moralis, de obiecto ignobiliiori, in qua ad rationem specificatiui actum diuinorum (quem Deum eiusque solum bonitatem esse dicunt) quoniam finis rationem intendunt, ut vel in ipso Ruiz de Prefata videre est citata & sequentibus, aliis quibus praefata discitur, vel tangitur vique ad 17. includere praeterim sect. 4. vbi finis finis rationem pro specificatiuo adaequato amoris diuini vsurpante. Prima conclusio pars probatur immo vero probata iam est certam. 1. & notat. 4. quia cum adequatum motuum specificatiuum amoris diuini fit Dei summa bonitas, seu Deus, qui summe bonus est, ita ut nihil amoris formalis, & formaliter, quia talis, ad obiectum aliquid, quin Dei & summae eius bonitatis amor formalis & formaliter fit, ferri terminarique valeat, neque creatura vlla a Deo amari, quin formalitate eadem amoris praemati, siue primario amari intelligatur: quare, & propter seipsum amari creata a Deo: sumpto propter specificariue respectu amoris formalis creaturarum, ut prima pars conclusionis nostrae afferebat.

4. Eadem secunda pars probatur, explicatius vultus ex doctrina S. Thom. I, part. quartæ, q. 2, art. I, corpore, et aliorum ex antiquis probata Recentioribus Theologis (nescio an satis desiderij), et gaudiij radicem: id quod intelligunt, tam ipse Ruiz, quam alij de amore, quem strictum vocant, ad bonum quatenus a presentia, seu absentia præcindit terminatum, qui ex dictis quasi, impossibilis, et chimericus facile appareat. Amor igitur, qui radix desiderij, et gaudiij est, ac ceterorum, si qui restant, voluntatis affectuum, est complicitas in persona, seu sine ei bona desiderantur, vel de quibus ab ipso possessis gaudemus: ac proinde ea vel gaudijs vel desiderio velle ex complicitate, vel nostri, vel alterius proprietate sermonis dicitur: cum igitur amor sui in Deo fit de seipso complicitas, ex indeque idem amor formalis formaliter fit amor creaturarum in eo etiam suum ei imitatur, etsi in aliis a proprietate suis cum illarum deficiat: quare aliquatenus etiam suis ei propter quem amatur, dici potest.

5. Dicendum secundo. Deus creaturas propter seipsum, ut finem proprietate sermonis non amat. Aestimo

6. *Hæc finis transgredi, ne quis à sensu Parmæ & antiquorum conclusione hæc secunda recedere vitarebim* pro deceptis suspicarietur: ceteri rationis, quam iam probanda conclusio est, claritas præfatio solius, non autem propria finis acceptione doctum quomodo loqui iussit latius addendum: sic autem ratio habet ex notatis certam. i. à num. 2. quia nequit Deus exercere motum intentionalem propriam finis, siue qui, siue cui creaturatur creaturam amorifice eam: atque nequit motum propriam finis habere, nisi alterutrum finis, vel qui, vel cui: ego nequit habere motum propriam finis respectu creaturatur: quare neque ea proprie lo- vi finem sermonis proprietate amare potest eandem iam. Maior probatur, quia nihil amari ab aliquo è sui, vel alterius complacencia potest, quod ipsi, vel alteri commodum conuenientie vere non sit vt ostendimus num. 2. & 3. atqui creata Deo vere comoda, conuenientia, vtilitate nullatenus finit. *Plam. 1. Dixi Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non es tu.* Isuper ratione: quia nec in sui existentia, & assensum bonitatis, aut perfectionis alicuius, & assensum, etiam extrinsecus, a creatis pendet; alioqui per attentionem minus fecit absolute præcellit, in quo abique creatis præcellit: ergo nequeunt amari ab ipso per seipsum vel finem sui, neque vt finem cui, siue è sui complacencia.

Aduersis argumentis obuiatur.

1. **O**ccurrit primo illud Apocalyp. 22. num. 13. *Et*
Junia & *Q. Primos* & *nonissimus*, principium &
finis. Sed miror vix aliquem doctorem hoc loco laudaveram
conclusioni nostræ secundæ sententiam minus propo-
nibilem: cum duplex explicatio prima patet *Junia*, *Q. Primos*,
& *Omega*, in duobus postremis adhibita ab intento ad-
versario aperte diuerſa. *Primos* enim & *nonis-*
simus, durationem ſolam reſpicit, non mortualem in-
tentionalem, quam etiam durationem reſpicit extrema
explicatio, quæ etiam perſiſſimis ſolummodo eſt: nec
Principium & *finis*: id enim ſolum ſententia, & intencio
ibi ſenſu à Spiritu Sancto congruus: motu autem illi
intentionalis Dei, vñ ſiſais anſui ſibi erga creatu-
ram impertiens, vñ eſt capitis contextu patet: qui do-
ctus ad hortatorium ad fidem, & obſervantiam con-
tinetur: quæ in ea prophetia continetur omnino eſt: ad quæ
vñ nos inducat, immediate premij, vñ ſupplicij à ſe
diligendi voluit admonitos illis verbis num. 14. *Et*
terreno cito: & *merces mea mecum eſt reddere unicuique*
ſecundum opera ſua: Quia, eſt Alpha, & eſt primus,
ſeu principium ſum, & ante omnes, & omnia durationes,
non tamen duratione, vñ verſutus vita, & vitæ me-
reuerſitati, vñ tandem defectura ſenio credi debeat, vñ
nequam bonis, & malis penæ & ſupplicio vicium in
modum